

FRI-2B.313-1-L-05

**FROM THE BABYLON DOWN TO HOMO CIBERNETICUS
/ SHORT SOCIO-THEOLOGICAL ANALYSIS OF TRANSHUMANISM /**

Svilen Spasov, PhD student

Department of Biblical and Systematic Theology

VTU "St. St. Cyril and Methodius"

Orthodox Faculty

E-mail: slaispasov@yahoo.com

***Abstract:** In this short research, the parallel development of ideology and scientific theories is followed. In this context, genetic engineering is the tip of the iceberg of a socio-cultural process in which the technology is articulated at the surface of the public forum, but the basis is the process of dominating evolutionism and eugenics ideas later developed further into the ideas of transhumanism as a complete ideology that evolution should continue but be directed and controlled by man through different types of technology, and genetic engineering.*

***Keywords:** transhumanism, evolutionism, genetic engineering*

ВЪВЕДЕНИЕ

През последните десетилетия няма друга област на научното знание, която по темпове на развитие да съперничи на биологичното. Тази „експанзия“ на биологичното познание променя позицията му в границите на цялото човешко знание (Koch, T. 2010). Появяват се нови активни взаимодействия, наблюдавани в *трансхуманизма*, в който се преплитат научни, политически и етични идеи. През 50-те и 60-те години на XX век евгениката като научна дисциплина е силно дискредитирана поради престъпленията, извършвани в нацистките концентрационни лагери, и холокоста през Втората световна война. Евгениката сякаш изчезва, но много от идейните ѝ постановки се пренасят в социобиологията през 60-те години XX век, когато възниква и трансхуманизмът, който се стреми с насочена еволюция да усъвършенства човешкия вид. Трансхуманизма вече е идеология, която превръщаща техническия прогрес в основна движеща сила за развитие на човешката цивилизация, и затова той е нещо повече от технонаучен проект. Тази своеобразна биологизацията на човешкия социум се извършва чрез пренасяне на действащите природни закони (в случая еволюционните) в развитието на обществото.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Технологиите и конкретно генното инженерство определено променят начина, по който работим, пътуваме, комуникираме, изобщо начина на живот. Най-значимо е тяхното въздействие върху човешкото тяло. Ето защо не става въпрос в бъдеще дали технологичният напредък ще продължи, а доколко ще бъдат гарантирани социалните ценности като свобода и човешко достойнство. Човечеството и сега е дълбоко засегнато от науката и технологиите, а в бъдеще се предвижда възможност за разширяване на човешкия потенциал чрез преодоляване на остаряването, когнитивните недостатъци, неволното страдание и т.н. Вследствие на това се разви и идеята за създаване на техночовешка раса, или *Homo cyberneticus*.

Този богословски анализ няма за цел на заклеими научното развитие, а да придаде смисъл на тяхното развитие и за покаже идеологизацията на биологичното познание, защото тези описаните научни процеси и събития се проследява като своеобразна червена линия, която пресича модерността и постмодерността, периодът, когато възниква и има своя разцвет либерализмът, а паралелно с него възниква и се развиват евгениката, еволюционната теория и класическата генетика[3]. Паралелното развитие на идеология и

научни теории обяснява биологизацията на постиндустриалните общества. В този контекст генното инженерство е част от процес започнал с доминиране на еволюционизма и евгеничните идеи, по-късно доразвити в идеите на трансхуманизма вече като цялостна идеология. Тази идеология е всъщност израз на стремежа на човека към безсмъртие. Пътищата за постигане на това в човешката история са два: *апотеоз* (*apotheosis*) или *теозис* (*theosis*) (Тутеков, Св. 2007). Всъщност *апотеозът* и *теозисът* са двата различни пътя към една и съща цел – *обожението*. Първият, пътят на самообожението – *апотеозът*, е пътят на човечеството от Вавилонската кула през Просвещението до идеята за създаване на техночовешка раса, или *Ното cyberneticus*. Другият път е *теозисът* – пътят на обожението чрез Божията благодат: „Сина Божий стана Син Човечески, за да могат синовете човечески да станат синове Божии“. Тези пророчески думи на св. Иринея Лионски показват средоточието на *етоса*, който кулминира в Божието въплъщение. Имаме една цел и два пътя, както в притчата за *тесния* и *широкия* път. Широкият път, избран от по-голяма част от човечеството, е чрез самонасочена еволюция да се достигне до обожение, а тесният – посочен от Христос – е път на *кеносиса*, извървяването от образа до подобие чрез Божията благодат. Този нов живот е целенасочен и устремен към Бога. Всъщност най-реалното и адекватно обяснение на греха е гръцката дума *hamartano* (Милн, Б. 2011), която означава ‘стрелецът да пропусне целта’. Да не пропуснем целта, която е Христос, е смисълът на православната вяра. Разбирането за *покаяние*¹⁵ е също важно – обръщане, смяна на посоката от смъртта към живота в Христа. Този нов живот е целенасочен и устремен към Бога, което обяснява какво е светостта в нейната онтологична цялост – целеустременост.

Обожението със своят есхатологичен характер, не е индивидуално, а еклисиологично събитие, плод от усъвършенстването на вярващите като части от Тялото Христово.

Всички тези концептуални мостове които констатирахме в това кратко научно изследване трудно се установява, и затова трудно се разбира в този контекст, как един биоетичен казус – генното инженерство – е част от цивилизационната парадигма за отделяне на човека от Бога, която започва още в зората на човешката цивилизация и завършва в идеите на трансхуманизма.

ИЗВОДИ

Генното инженерство е върхът на айсберга на този социокултурен процес, в който на повърхността на обществения форум се артикулира технологията, но в основата (както при айсберга, която не се вижда, защото е под вода) процесът започва с доминиране на еволюционизма и евгеничните идеи, по-късно доразвити в идеите на трансхуманизма вече като цялостна идеология, според която еволюцията трябва продължава, но да бъде насочена и контролирана от човека посредством различни видове технологии, вкл. и генното инженерство.

Идеите на евгениката и трансхуманизма са израз на стремежа на човек към безсмъртие. Пътищата обаче за постигане на това в човешката история са два: *апотеоз* или *теозис*¹⁶. Евгениката и съвременният трансхуманизъм са израз на желанието на човека да постигне своя *апотеоз*, чиято крайна цел трябва да превърне хората в *богове*, които сами да управляват еволюцията и съдбата си. Тези концептуални мостове са трудно доловими, но те обясняват как един биоетичен казус – генното инженерство – е част от цивилизационната парадигма за отделяне на човека от Бога, започнала още в зората на човешката цивилизация и завършваща в идеите на трансхуманизма.

¹⁶ Тутеков, Св. Добродетелта заради истината. ВТ, 2009, с. 365.

REFERENCES

- Bess, M.** Enhanced Humans versus “Normal People”: Elusive Definitions. // *Journal of Medicine and Philosophy*, 35: 641–655, 2010.
- Charo, R., Hynes, R.** Human Genom Editing: Science, Ethic, and Cavernace. Washington: Nacional Academic press, 2017.
- Cherry, M. J.** Traditional Christian Norms and the Shaping of Public Moral Life: How Should Christians Engage in Bioethical Debate within the Public Forum? // *Christian Bioethics*, 13: 129–138, 2007.
- Engelhardt, H. Tr.** The Search for Global Marality: Bioethics, the Culture Wars, and Moral Diversity, *Global Bioethics*. Huston, 2006, pp. 18–49.
- Engelhardt, H. Tr.** Christian Bioethics in a Post-Christian World: Facing the Challenges. // *Christian Bioethics*, 18(1), 93–114, 2012.
- Fisher, A.** Catholic Bioethic. Cambridge, 2012.
- Frankel, B.** The Post-Industrial Utopians. Oxford, 1987.
- Fukuyama, F.** Our posthuman future: Consequences of the biotechnology revolution. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2002.
- Hughes, J.** Contradictions from the Enlightenment Roots of Transhumanism. // *Journal of Medicine and Philosophy*, 35: 622–640, 2010.
- Iltis, A. S.** The Failed Search for the Neutral in the Secular: Public Bioethics in the Face of the Culture Wars. // *Christian Bioethics*, 15, 2009, pp. 220–233.
- Lilley, S.** Transhumanism and Society: The Social Debate over Human Enhancement. // *SpringerBriefs in Philosophy*, 2013.
- Machan, R.T.** The pseudo-science of B.F. Skinner. New Rochelle, N.Y.:Arlington House Publishers. 1974.p.89.
- Macintyre, A. Hauerwas, S.** Riasons: Changing Perespectives in Moral Philosophy. London, 1983.